BANK GOSPODARSTWA KRAJOWEGO

WARSZAWA

PRZEGLĄD MIESIĘCZNY

Nr. 9 WRZESIEŃ 1930 ROK V.

POŁOŻENIE GOSPODARCZE W SIERPNIU 1930 R.

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA

Oznaki poprawy, które w ostatnim Przeglądzie Miesięcznym stwierdziliśmy w pewnych dziedzinach gospodarczych, uwydatniły się w sierpniu wyraźniej, obejmując niektóre dalsze gałęzie wytwórczości.

Zaznaczający się wzrost obrotów towarowych oraz produkcji przemysłowej wywołał zwiększone zapotrzebowanie środków obrotowych. Płynność na rynku pieniądza krótkoterminowego została jednak w zupełności utrzymana, wkłady w bankach i instytucjach oszczędnościowych nadal wzrastały. Dalszem pomyślnem zjawiskiem na rynku pieniężnym jest znaczny spadek protestów wekslowych.

Działalność kredytowa banków państwowych wzrastała w dalszym ciągu. Suma kredytów gotówkowych i emisyjnych dwuch banków państwowych zwiększyła się o 65.5 milj. zł.

W rolnictwie sierpień jest początkiem nowego roku gospodarczego i w związku z tem okresem wzmożonych obrotów w tej gałęzi. W r. b. jednak, ze względu na niskie ceny zbóż i niezbyt korzystną sytuację rynkową innych płodów gospodarstwa rolnego, sierpień nie przyniósł jeszcze poważniejszego zwiększenia obrotów produktami wiejskiemi. Silne w dalszym ciągu zapotrzebowanie kredytowe rolnictwa w coraz większej mierze znajduje zaspokojenie we wzmożonej akcji kredytowej banków państwowych i Banku Polskiego.

Produkcja górnicza wzrosła. Dzięki sezonowej poprawie zbytu na rynku wewnętrznym oraz zagranicą zwiększyło się wydobycie węgla kamiennego. Wzrosła również produkcja ropy naftowej; w związku ze wzmożoną wytwórczością na sezon zimowy poprawiło się zatrudnienie naftowego przemysłu rafineryjnego.

Wskutek spadku zamówień żelaza ze strony odbiorców krajowych, produkcja hut żelaznych była mniejsza, przekraczała jednak rozmiary wytwórczości z czerwca b. r.

W dziale przemysłu przetwórczego znaczniejsza poprawa zatrudnienia oraz ożywienie obrotów handlowych zaznaczyło się szczególnie w przemyśle włókienniczym, który wkroczył w okres wzmożonej sprzedaży wyrobów zimowych. Pewne polepszenie wykazały również niektóre branże przemysłu metalowo-maszynowego, głównie dział maszyn rolniczych. Mniej pomyślnie kształtowało się położenie przemysłu drzewnego, który nadal napotykał na trudności zbytu tak na rynku krajowym jak i zagranicą. W grupie przemysłu spożywczego większe ożywienie zaznaczyło się w młynarstwie. Stopniową poprawę wykazuje również przemysł skórniczy. Zbyt nawozów sztucznych, głównie fosforowych, poprawił się. W pozostałych gałęziach wytwórczości położenie nie uległo większym zmianom.

Obroty w handlu wewnętrznym wykazały pod koniec okresu sprawozdawczego tendencję wzrostu, uwydatniającą się najsilniej w niektórych branżach sezonowych. Obrót towarowy z zagranicą przyniósł nadwyżkę wartości wywozu nad przywozem.

Dzięki uruchomieniu prac sezonowych oraz wzrostowi zatrudnienia w niektórych działach przemysłu spadek liczby bezrobotnych w sierpniu był silniejszy niż w miesiącu poprzednim.

RYNEK PIENIĘŻNY

Pieniądz i kredyt. Na międzynarodowych rynkach pieniężnych utrzymuje się wysoka płynność wskutek ogólnego spadku obrotów handlowych. Proces niwelacji stóp procentowych dla pieniądza krótkoterminowego rozwija się w dalszym ciągu: w pierwszej połowie września Bank Austrjacki obniżył stopę dyskontową z 5½% do 5%, Bank Gdański z 4½% do 4%. Prywatna stopa dyskontowa z powodu słabej podaży materjału wekslowego kształtuje się wszędzie poniżej stopy oficjalnej. Rozpiętość oprocentowania w poszczególnych krajach powoduje wzmożony ruch kapitałów krótkoterminowych, za czem idą dość silne wahania kursów dewiz. Na giełdach papierów wartościowych zaznaczył się przy słabnących obrotach spadek kursów akcyj, natomiast papiery procentowe nieznacznie zwyżkowały. Na międzynarodowych rynkach kapitałowych nie pojawiły się jeszcze skutki ogólnej recesji konjunkturalnej w takiej mierze, by mogły pobudzić silniejszy rozwój operacyj długoterminowych.

W położeniu gospodarczem Polski wystąpiły silniej niż w lipcu oznaki poprawy, powodując na rynku pieniężnym charakterystyczne zmiany. Przy ogólnem polepszeniu wypłacalności (większość naszych Oddziałów donosi o znacznym spadku protestów w poszczególnych okręgach) dało się zauważyć wzmożone zapotrzebowanie gotówki na cele obrotowe, dzięki czemu banki mogły zwiększyć swoje obroty. Podaż materjału wekslowego do dyskonta jest jednak nadal mała, gdyż większe przedsiębiorstwa ograniczają się celowo do tranzakcyj gotówkowych. Wobec braku materjału wekslowego banki prywatne starają się rozwinąć inne operacje kredytowe, otwierając np. poważniejszym firmom kredyty w rachunkach bieżących.

Znaczny spadek protestów wekslowych notuje przedewszystkiem Bank Polski: odsetek weksli zaprotestowanych w stosunku do płatnych wyniósł w sierpniu 4.16% wobec 5.29% w lipcu i 5.35% w czerwcu. Również w Banku Gospodarstwa Krajowego odsetek weksli zaprotestowanych się zmniejszył. Z sumy weksli zaprotestowanych w Banku Polskim, wynoszącej 8.9 milj. zł. (w lipcu 11 milj. zł.) przypada na poszczególne gałęzie gospodarcze procentowo (w nawiasach dane za lipiec b. r.) na: rolnictwo 14.26% (10.03), włókiennictwo 30.16% (33.60) branżę metalową 9.35% (7.08), skórzaną 3.04% (3.37), drzewną 4.61% (3.77%), inne 38.54% (42.15%). Poprawa wypłacalności wystąpiła zwłaszcza w przemyśle włókienniczym. Wzrost protestów w rolnictwie tłomaczy się raczej wzrostem udziału rolnictwa w kredycie wekslowym Banku Polskiego niż pogorszeniem wypłacalności. W okresie sprawozdawczym rolnicy wywierali silny nacisk na instytucje kredytowe, chcąc uchronić się od konieczności sprzedaży zboża po obecnych niekorzystnych cenach. Szczególnie banki państwowe jak również Bank Polski w dalszym ciągu zwiększały pomoc kredytową dla rolnictwa. Kredyt na rejestrowy zastaw zboża spopularyzował się tak dalece, że w wielu okręgach zostały już w sierpniu wyczerpane kontyngenty przeznaczone przez Bank Polski do rozdziału.

Rachunki Banku Polskiego w sierpniu odzwierciadlają w pewnej mierze poprawę sytuacji gospodarczej kraju. Trwający od szeregu miesięcy ubytek walut i dewiz został zahamowany i zapas ich wzrósł w ciągu miesiąca o 12.5 milj. zł. do kwoty 345 milj. zł.; ponadto zapas złota zwiększył się o 0.2 milj. do 703.4 milj. zł. Obieg biletów Banku zwiększył się z powodu wzrostu kredytów o 34 milj. zł. do 1.355 milj. zł., zaś całkowity obieg pieniężny zwiększył się o 43 milj. do kwoty 1.586 milj. zł. Stosunek procentowy pokrycia obiegu biletów i natychmiast płatnych zobowiązań Banku wyłącznie złotem wynosił na koniec sierpnia 44.03% (14.03% ponad pokrycie statutowe), zaś pokrycie kruszcowo-walutowe 58.15% (18.15% ponad pokrycie statutowe). Działalność kredytowa Banku Polskiego została rozszerzona. Portfel wekslowy wzrósł w sierpniu o 5.8 milj. do kwoty 616.5 milj. zł., z czego na weksle rolnicze z terminem ponad 3 miesiące przypada 63.8 milj. zł. Również pożyczki lombardowe zwiększyły się o 5.1 milj. zł. Rachunki żyrowe państwowe wzrosły o 8.4 milj., osiągając kwotę 93 milj. zł., natomiast prywatne obniżyły się o 5 milj. zł. do 123.8 milj. zł., co wskazuje na wzrost zatrudnienia kapitału prywatnego. Spadek wkładów na rachunkach czekowych zaznacza się również już od lipca w bankach państwowych, P. K. O. i komunalnych kasach oszczędności. Kredyt rejestrowy na zastaw zboża został wykorzystany w Banku Polskim do końca sierpnia w wysokości 16.9 milj. zł. O rozwinięciu się tej formy kredytu świadczy fakt, że w analogicznym okresie ub. r. wykorzystano go zaledwie w wysokości 2 milj. zł. Stan kredytów siewnych wynosił na koniec sierpnia 22.3 milj. zł. (na koniec lipca 19.9 milj. zł.).

W bankach prywatnych, należących do Związku Banków, płynność utrzymuje się nadal na wysokim poziomie dzięki stałemu przyrostowi wkładów, które wzrosły w lipcu o 27 milj. zł.

Operacje kredytowe w lipcu zmniejszyły się i stan kredytów krótkoterminowych uległ dalszej redukcji. Według niesprawdzonych jeszcze danych, w sierpniu natomiast zaszła pod tym względem zmiana; zwłaszcza ultimo tego miesiąca było bardzo ożywione zarówno w bankach stołecznych jak i na prowincji.

Wkłady oszczędnościowe we wszystkich instytucjach wzrastają w dość silnem tempie. W komunalnych kasach oszczędności wkłady oszczędnościowe wzrosły w ciągu lipca o 10 milj. do kwoty 462 milj. zł., w PKO. wkłady oszczędnościowe wzrosły w sierpniu o 3.6 milj. zł. i wynosiły na koniec tego miesiąca łącznie z wkładami pochodzącemi z waloryzacji 233.8 milj. zł.

Działalność kredytowa banków państwowych wykazuje w sierpniu dalszy wzrost. Kredyty gotówkowe Banku Gospodarstwa Krajowego i P. Banku Rolnego zwiększyły się o 55.1 milj. zł. osiągając sumę 1.303.8 milj. zł. Mianowicie pożyczki gotówkowe (łącznie z kredytami budowlanemi) w Banku Gospodarstwa Krajowego wzrosły o 40.5 milj. do 989 milj. zł., pożyczki zaś P. Banku Rolnego (bez funduszów administrowanych) o 14.6 milj. do 314.8 milj. zł. Kredyty emisyjne obu banków wzrosły o 10.4 milj. do 1.005 milj. zł., a mianowicie pożyczki emisyjne B. G. K. o 4.8 milj. do 711 milj. zł. zaś pożyczki emisyjne P. B. R. o 5.6 milj. do 294 milj. zł. Na rachunkach wkładów i lokat Skarbu Państwa w Banku Gospodarstwa Krajowego nastąpił w sierpniu ogólny wzrost o 25.3 milj. zł., przypadający w całości na dział operacyj Skarbem Państwa. W P. Banku Rolnym ogólna suma wkładów zmniejszyła się o 3.8 milj. zł. wskutek spadku rachunków czekowych, natomiast wkłady terminowe i oszczędnościowe wzrosły.

Dewizy. Obroty dewizami na giełdzie warszawskiej były w okresie sprawozdawczym dość ożywione. Specjalnie wielkie zapotrzebowanie dla wypłaty telegraficznej na New York podsycane było przez zamówienia giełd zagranicznych, wskutek czego zyskał na kursie również dolar gotówkowy, głównie jednak w związku ze zbliżającemi się świętami żydowskiemi. Zjawisko to daje się zauważyć corocznie w okresach przedświątecznych, kiedy ze Stanów Zjednoczonych nadchodzą wielkie ilości zleceń bankowych, nadawanych przez emigrantów polskich, a opiewających na efektywne dolary, skutkiem czego wzmożony popyt ze strony banków powoduje zwyżkę kursu dolara gotówkowego. Czek na New York osiągnął w drugiej połowie sierpnia kurs 8.904, pod koniec miesiąca nieco spadł, lecz w pierwszej połowie września wskutek wzmożonego popytu podniósł się do 8.913. Oficjalny kurs dolara gotówkowego, wynoszący w pierwszej połowie miesiąca 8.89 a nawet 8.88¼, podniósł się również, osiągając w pierwszej połowie września 8.94. W obrotach pozabankowych dolar wykazywał minimalne odchylenia w stosunku do kursu oficjalnego. Z pośród innych walut zyskała nieco na kursie Praga, pozostałe wykazywały przez cały czas tendencję zniżkową.

Papiery wartościowe. W obrocie papierami procentowemi zainteresowaniem cieszyły się głównie papiery państwowe. Najwięcej obrotów dokonano pożyczkami premjowemi, z pośród których zwyżkowała 4% inwestycyjna przy braku materjału. Zyskała również na kursie 6% dolarowa. Papiery banków państwowych notowano po niezmienionym kursie. W dziale prywatnych papierów lokacyjnych obroty były dość duże zarówno na giełdzie warszawskiej jak i na giełdach prowincjonalnych przy tendencji niejednolitej. Listy zastawne naogół utrzymały swój kurs z poprzedniego miesiąca.

Na rynku akcyjnym zaznaczyła się lekka poprawa kursów kilku papierów. Obroty papierami dywidendowemi były jednak, podobnie jak w poprzednim okresie, nadal bardzo małe. Akcje Banku Polskiego zyskały 4 punkty, pozatem wzmocniły się akcje Warszawskiego Tow. Fabryk Cukru, Warszawskiego Tow. Kopalń Węgla, Haberbuscha i Schielego; natomiast osłabły z małemi wyjątkami akcje metalurgiczne.

Budżet Państwa. Dochody budżetowe Państwa wyniosły w sierpniu 215.2 milj. zł., były więc o 26.7 milj. mniejsze niż w lipcu. Zmniejszenie dochodów zaznaczyło się w grupach danin publicznych (o 9.9 milj. zł.), ceł (o 6.1 milj.), i dochodów różnych (o 7.3 milj.), podczas gdy wzrost dochodów wykazały monopole o 1.8 milj. zł. i przedsiębiorstwa państwowe o 0.7 milj. zł. Wydatki państwowe były również mniejsze, obniżyły się bowiem do 214.5 milj. zł. (w lipcu 241.2 milj.), wskutek czego nadwyżka dochodów nad wydatkami wynosiła podobnie jak w miesiącu poprzednim 0.7 milj. zł. W porównaniu z sierpniem ub. r. dochody wykazują zmniejszenie o 17.9 milj. zł. a wydatki o 17.3 milj. zł.

Od początku bieżącego roku budżetowego (kwiecień — sierpień) dochody Państwa wynosiły 1.140.4 milj. zł., a wydatki 1.136.2 milj. zł. wobec 1.213.7 i 1.200,7 milj. zł. w odpowiednim okresie roku poprzedniego.

ROLNICTWO

Położenie rolnictwa w Polsce nie uległo w miesiącu sprawozdawczym większym zmianom. Zapotrzebowanie pieniądza w związku ze żniwami było bardzo silne zwłaszcza, że rolnicy powstrzymują się od sprzedaży zbóż przy obecnych niskich cenach. Zapotrzebowanie to pokryte zostało w pewnej mierze przez znaczne kredyty rządowe udzielone rolnictwu zarówno w formie pożyczek na rejestrowy zastaw zbóż jak i pod postacią

kredytów specjalnych, n. p. żniwnych. Wielką pomocą dla rolnictwa było również odroczenie lub rozłożenie na raty przypadających w okresie żniwnym płatności podatków oraz zaciągniętych poprzednio zobowiązań.

Trudności odczuwane przez nasze rolnictwo nie stanowią jednak zjawiska odosobnionego i występują we wszystkich państwach rolniczych Europy. Ujawniła to w całej pełni zwołana w miesiącu sprawozdawczym do Warszawy z inicjatywy Polski konferencja ośmiu państw rolniczych Europy wschodniej i środkowej. Konferencja ta, bardzo doniosła ze względu na zapoczątkowanie stałej współpracy państw rolniczych, powzięła szereg uchwał, m. in. w kierunku usprawnienia handlu zbożowego zarówno w granicach poszczególnych państw jak i na terenie międzynarodowym, co może mieć duże znaczenie dla uzdrowienia europejskiego rynku zbożowego.

Ziemiopłody. *Zboża.* Spowodowana wiadomościami o nieurodzaju w Stanach Zjednoczonych i Kanadzie zwyżka cen, która zaznaczyła się na rynkach zbożowych na początku sierpnia, nie była trwała i już w drugiej dekadzie miesiąca ustąpiła miejsca ponownej zniżce. Okazało się bowiem, że susza w Ameryce dotknęła tylko pszenicę jarą, odgrywającą rolę drugorzędną, podczas gdy zbiory pszenicy ozimej wypadły bardzo dobrze.

Na rynkach europejskich zwyżka cen pszenicy trwała nieco dłużej niż w Ameryce, załamała się jednak i tu w połowie miesiąca. Drugą połowę miesiąca cechowała niejednolita tendencja cen. Ruch cen na rynku żyta podobny był do ruchu cen pszenicy. W Niemczech jednak, poczynając od połowy sierpnia, ceny żyta wykazują ponowną zwyżkę.

Na polskim rynku zbożowym nastąpiła zniżka cen pszenicy, która wywołana została zjawieniem się pszenicy nowego zbioru. Ceny żyta natomiast wykazały znacznie słabsze wahania przy tendencji nawet zwyżkowej w drugiej połowie miesiąca. Ceny jęczmienia nieco się poprawiły. Ceny owsa kształtowały się niejednolicie; podczas gdy giełda warszawska zanotowała pewną zwyżkę, w Poznaniu ceny uległy dalszemu spadkowi. Dalszy rozwój ceny tego artykułu zdaje się zapowiadać pomyślnie, gdyż zbiór owsa wypadł niezbyt zadawalająco, a zapasy zeszłoroczne tego zboża są naogół prawie wyczerpane.

Według prowizorycznych obliczeń Głównego Urzędu Statystycznego zbiory 4 głównych zbóż w Polsce przedstawiają się w r. b. następująco:

	Zbiór przypuszczalny w milj. q	Zmiany w porównaniu z r. u.
pszenica . . .	18,3	+ 2%
żyto	66,6	— 5%
jęczmień . . .	13,3	— 20%
owies	20,7	— 30%

Powyższe dane jednak mogą ulec większym zmianom, gdyż ostateczne wyniki mogą być ustalone dopiero po zebraniu wiadomości o omłotach.

Na rynku krajowym zbóż panowało w sierpniu dość znaczne ożywienie obrotów. Rolnicy jednak powstrzymują się naogół od sprzedaży większych ilości, licząc na poprawę cen. W związku z tem daje się zauważyć — wspomniane już wyżej — znacznie silniejsze zapotrzebowanie kredytów na rejestrowy zastaw zbóż niż w odpowiednim okresie roku ubiegłego.

Wywóz zbóż w lipcu, który jest ostatnim miesiącem roku gospodarczego, wykazał dalszy spadek za wyjątkiem żyta, którego wywóz prawie się podwoił. Bilans handlu zagranicznego w zakresie zbóż i mąki przedstawia się za ub. r. (sierpień 1929 — lipiec 1930), jak następuje (w tonnach):

	Przywóz		Wywóz	
	1929/30	1928/29	1929/30	1928/29
Pszenica	15 040	68.052	12.960	1.453
Żyto	890	17.942	330.843	74.046
Jęczmień	127	1.820	262.845	188 137
Owies	2.964	14.801	81.760	10.502
Mąka pszenna . .	1.630	1.343	6.991	1.235
„ żytnia . . .	—	—	10.819	2.714

Jak z powyższych danych wynika, ubiegły rok gospodarczy został zamknięty nadwyżką wywozu nad przywozem dla wszystkich pozycyj powyższego zestawienia prócz pszenicy, jakkolwiek przy uwzględnieniu wywozu mąki obraz i w tej dziedzinie nie różni się od innych zbóż. Natomiast w r. 1928-29 nadwyżki wywozowe dały tylko jęczmień i żyto. Przytem nadwyżki te były znacznie mniejsze niż w r. b. (dla żyta np. prawie sześciokrotnie).

Rośliny strączkowe. Długotrwała tegoroczna susza odbiła się ujemnie na urodzaju strączkowych w południowo-wschodniej części kraju. W województwach zachodnich natomiast zbiór strączkowych, zwłaszcza grochu, był bardzo dobry, przyczem podkreślić należy doskonałą jakość tegorocznego towaru. Wywóz grochu nowego urodzaju po znacznem ożywieniu w pierwszej połowie sierpnia uległ jednak zahamowaniu wobec wprowadzenia przez Niemcy wysokich ceł przywozowych.

W ubiegłym roku gospodarczym wywieziono z Polski 39.290 tonn grochu i 30.503 tonn fasoli wobec 41.693 i 31.289 tonn w roku poprzednim.

Okopowe. Obfite opady w miesiącu sprawozdawczym przyczyniły się w znacznej mierze do poprawy stanu plantacyj buraczanych. Nie zauważono również pojawienia się chorób lub szkodników. Analizy buraków z pierwszych dni września w porównaniu z wynikami z tegoż okresu dwuch lat poprzednich dały następujące rezultaty:

	Przeciętna waga buraka	Przeciętna waga liści	Waga cukru w buraku	% cukru w buraku
1930	363,0	439,0	51,07	14,07
1929	323,0	450,0	47,76	14,85
1928	290,8	370,3	43,62	15,14

Jak z cyfr powyższych wynika, nieco mniejsza zawartość procentowa cukru w burakach znajduje kompensatę w zwiększeniu przeciętnej wagi buraków, tak, że wydajność cukru z jednego buraka będzie w kampanji bieżącej wyższa niż w dwuch latach poprzednich.

Stan ziemniaków wykazał również poprawę, zachodzi jednak obawa, że nadmiar wilgoci może się odbić niekorzystnie na wyniku zbiorów.

Inwentarz żywy. Na krajowych targach bydła panował naogół spokój. Spędy bydła były nadal niewielkie, utrzymując się na poziomie z miesiąca poprzedniego. Ceny bydła wykazywały tendencję zwyżkową, zwłaszcza w pierwszej połowie miesiąca.

Wywóz bydła wykazał w sierpniu lekki spadek w porównaniu do miesiąca poprzedniego, osiągając 1.827 sztuk wartości 940 tys. tys. zł. wobec 1.907 szt. wartości 978 tys. zł. w lipcu.

Na rynkach trzody chlewnej spędy nieco się zwiększyły. Ceny zlekka zniżkowały na początku miesiąca, utrzymując się następnie mniej więcej na jednym poziomie.

Dowozy na rynki zagraniczne wykazały w sierpniu dalszy wzrost. Na rynku wiedeńskim dowozy trzody polskiej wahały się w granicach około 7 tys. szt. tygodniowo, na rynku praskim zaś przekroczyły w drugiej połowie miesiąca 8 tys. szt. tygodniowo. Zwiększenie dowozów przyczyniło się do spadku cen, które osiągnęły najniższy w r. b. poziom. Ogólny wywóz nierogacizny z Polski wykazał w sierpniu dalszy wzrost, osiągając 60.428 szt. wartości 11.804 tys. zł. wobec 56.440 szt. wartości 10.385 tys. zł. w lipcu.

Masło i jaja. Na zagranicznych rynkach masła ceny kształtowały się w dalszym ciągu zniżkowo. Ten spadek cen, jak już o tem wspomniano w sprawozdaniu za miesiąc ubiegły, wynika ze zmniejszenia konsumcji przy stosunkowo znacznej podaży. Na rynku krajowym ceny nie wykazywały większych wahań utrzymując się naogół na niskim poziomie osiągniętym w miesiącu poprzednim.

Wywóz masła z Polski wykazał w sierpniu pewien spadek w stosunku do lipca osiągając 1.551 tonn wartości 6.790 tys. zł. wobec 1.911 tonn wartości 8.829 tys. zł. w miesiącu poprzednim.

Na zagranicznych rynkach jajczarskich obroty były w miesiącu sprawozdawczym naogół słabe przy niejednolitej tendencji cen. Na rynku polskim podaż towaru była dostateczna przy małem stosunkowo zainteresowaniu. Ceny utrzymywały się przez cały miesiąc na niskim poziomie bez większych wahań.

Wywóz jaj był w sierpniu nieco większy niż w lipcu, osiągnął bowiem 6.075 tonn wartości 14.479 tys. zł. wobec 5.275 tonn wartości 12.780 tys. zł. w miesiącu poprzednim.

GÓRNICTWO

Węgiel. Sezonowe zwiększenie zapotrzebowania węgla, jakie się zaznaczyło w lipcu, przyczyniło się również w sierpniu do dalszego wzrostu wydobycia i zbytu węgla kamiennego. Podług tymczasowych danych w całem Państwie wyprodukowano w miesiącu sprawozdawczym 3.050 tys. tonn węgla czyli o 69 tys. tonn więcej niż w lipcu b. r. Ze względu na mniejszą ilość dni roboczych (25 w sierpniu wobec 27 w lipcu) przeciętne wydobycie na dzień roboczy zwiększyło się prawie o 11% do 122 tys. tonn.

Wzrost produkcji kopalń nastąpił przedewszystkiem dzięki zwiększeniu się sprzedaży węgla wewnątrz kraju, która to sprzedaż w porównaniu z poprzednim miesiącem była prawie o 5% większa. Podług tymczasowych danych bowiem wysyłka węgla na rynek krajowy wynosiła w sierpniu 1.650 tys. tonn wobec 1.577 tys. tonn w lipcu b. r. Również wywóz węgla zagranicę zwiększył się z 1.120 tys. tonn w lipcu do 1.142 tys. tonn w sierpniu. Wskutek tego ogólna suma zbytu w sierpniu w porównaniu z poprzednim miesiącem była prawie o 100 tys. tonn większa przyczem przypadało na poszczególne rynki (w tys. tonn):

	VIII.1930	VII.1930	VIII.1929
zbyt ogólny	2.792	2.697	3.641
z tego: zbyt w kraju	1.650	1.577	2.212
eksport	1.142	1.120	1.429
w tem: Szwecja	276	282	271
Danja	139	145	168
Norwegja	44	51	63
Finlandja	68	49	68
Łotwa	45	46	57
pozostałe kraje północne	15	10	13
Gdańsk i węgiel okrętowy	97	98	99
Austrja	182	169	306
Węgry	58	48	111
Czechosłowacja	65	64	73
Francja	79	67	74
Włochy	30	38	54
inne kraje	44	53	72

Kierunki eksportu węgla nie uległy większym zmianom. Wywóz do państw bałtyckich i skandynawskich był o 4 tys. tonn większy niż w lipcu i wynosił 587 tys. tonn, t. j .przeszło 51% ogólnego eksportu węgla w sierpniu. Nieco silniej

wzrosła wysyłka do państw sukcesyjnych, głównie do Austrji i Węgier, osiągając w ogólnej sumie 305 tys. tonn, czyli 24 tys. tonn więcej niż w poprzednim miesiącu. Wśród pozostałych rynków zagranicznych znaczniejsze zwiększenie zapotrzebowania polskiego węgla wykazała Francja, przy równoczesnym spadku wywozu do Włoch.

Ponieważ wzrost wysyłki węgla z kopalń był silniejszy od zwiększenia wydobycia, zapasy na zwałach w dalszym ciągu nieco się obniżyły, z 2.098 tys. tonn w końcu lipca w przybliżeniu do 2.055 tys. tonn na koniec miesiąca sprawozdawczego.

Ceny sprzedaży węgla z kopalń na rynek krajowy pozostały bez zmiany. Ceny w eksporcie drogą morską, które w ostatnich miesiącach obniżyły się pod wpływem zaostrzonej konkurencji pomiędzy węglem polskim, angielskim i niemieckim, zostały w sierpniu utrzymane na poprzednim poziomie. Pewne osłabienie cen dało się ostatnio zauważyć w wywozie do państw sukcesyjnych.

Zatrudnienie koksowni nieco się poprawiło. Podług przybliżonych danych wytworzono w sierpniu 125 tys. tonn koksu wobec 122 tys. tonn w miesiącu poprzednim.

Nafta. Dzięki zwiększeniu się produkcji niektórych kopalń oraz znaczniejszemu dowierceniu w zagłębiu borysławskiem wydobycie ropy naftowej w lipcu powiększyło się w porównaniu z poprzednim miesiącem o 3 tys. tonn do 56.1 tys. tonn. W sierpniu nastąpił podług tymczasowych danych dalszy wzrost do 57 tys. tonn. Silniejszy wzrost urobku surowca nastąpił w okręgu drohobyckim, podczas gdy produkcja pozostałych zagłębi od dłuższego czasu wykazuje pewną stabilizację. W poszczególnych okręgach wydobyto (w tys. tonn):

	VII.1930	VI.1930	VII.1929
Jasło	6,8	6,8	6,3
Drohobycz .	45,2	42,4	48,2
Stanisławów .	4,1	3,9	4,1
Razem .	56,1	53,1	58,6

Cena ropy od dłuższego czasu utrzymuje się na niezmienionym poziomie 215 dol. za 10-tonową cysternę marki „Borysław". Liczba robotników zatrudnionych na kopalniach nafty zwiększyła się na koniec lipca do 10.678 (w końcu czerwca 10.636).

Wydobycie gazów ziemnych wskutek nowych dowierceń nadal wzrastało. Tak samo produkcja gazoliny nieco się zwiększyła przy cenach niezmienionych. Cena gazu ziemnego podniosła się z 4,65 zł. za 100 m^3 w lipcu do 4,87 zł. w sierpniu.

W przemyśle rafineryjnym, po ograniczeniu wytwórczości w miesiącach wiosennych, począwszy od lipca ruch się znacznie ożywił. Rafinerje przerobiły w tym miesiącu 54.1 tys. tonn ropy, wytwarzając 49.5 tys. tonn różnych przetworów. Zbyt produktów w kraju wzrósł o przeszło 4 tys. tonn do 30 tys. tonn. W porównaniu z czerwcem zwiększyła się sprzedaż wszystkich prawie przetworów za wyjątkiem parafiny, której zbyt był mniejszy. W związku ze zbliżającą się zimą najsilniej wzrosło zapotrzebowanie nafty. Tak samo sprzedaż olei smarowych była znacznie większa. Wysyłka benzyny zwiększyła się o przeszło 10 proc. W sierpniu sprzedaż przetworów naftowych w kraju wykazała dalszy wzrost, do 35 tys. ton.

Eksport przetworów naftowych w lipcu obniżył się prawie o tysiąc tonn do 17.4 tys. tonn. Zmniejszeniu uległ wywóz olei gazowych i smarowych oraz parafiny, podczas gdy zbyt benzyny i nafty zagranicę był większy Spadek wywozu przetworów naftowych nastąpił głównie wskutek zmniejszenia się wysyłki do Gdańska a pozatem do Austrji i Niemiec. Eksport do Czechosłowacji był natomiast nieco większy. W sierpniu nastąpił dalszy spadek wywozu do 15,1 tys. tonn.

Zapasy produktów naftowych w rafinerjach na koniec lipca wzrosły do 212.6 tys. tonn, były zatem prawie o 5 tys. tonn większe niż przed miesiącem.

Sole potasowe. Zbyt nawozów potasowych na potrzeby rolnictwa krajowego wynosił w sierpniu 30.8 tys. tonn wobec 30.4 tys. w tym samym miesiącu roku poprzedniego. Ogólne jednak zużycie soli potasowych w bieżącym sezonie, podobnie jak zapotrzebowanie innych nawozów sztucznych (fosforowych i azotowych), znacznie się obniżyło. W odróżnieniu od sezonu wiosennego w r. b., w którym województwa zachodnie nie wykazały zmniejszenia zużycia nawozów pomocniczych, w okresie obecnym najsilniejszy spadek nastąpił właśnie na tych terenach.

HUTNICTWO

Po poprawie zatrudnienia hut, zaobserwowanej w lipcu, wytwórczość hutnictwa żelaznego w sierpniu wykazała pewien spadek, utrzymała się jednak we wszystkich działach powyżej poziomu z czerwca b. r. Najsilniej, bo przeszło o 10%, zmniejszyła się produkcja walcowni, wytwórczość stali była prawie o 8% mniejsza, podczas gdy zatrudnienie wielkich pieców pozostało prawie bez zmiany. Z uwzględnieniem tymczasowych danych za sierpień b. r. wytworzono w poszczególnych działach:

w tys. tonn	Surówka	Stal	Wyroby walcown.
przec. mies. 1913 r. . . .	85,9	138,4	99,9
w sierpniu 1929 r. . . .	64,9	111,7	78,9
w czerwcu 1930 „ . . .	36,6	91,0	70,0
w lipcu „ „ . . .	38,2	113,5	84,7
w sierpniu „ „ . . .	37,8	104,7	75,7

w % przec. mies. 1913 r.	Surówka	Stal	Wyroby walcown.
w sierpniu 1929 r. . . .	75,5	80,7	79,0
w czerwcu 1930 r. . . .	42,6	65,8	70,1
w lipcu „ „ . . .	44,5	82,1	84,8
w sierpniu „ „ . . .	43,9	75,6	75,8

Zamówienia wyrobów hutniczych ze strony odbiorców krajowych w sierpniu były również mniejsze, wynosiły bowiem ok. 35 tys. tonn wobec 50 tys. tonn w miesiącu poprzednim. Zakupy handlu hurtowego spadły o 7 tys. tonn, gdyż oczekiwane na okres pożniwny ożywienie zapotrzebowania żelaza ze strony rolników dotąd nie nastąpiło. Podobnie w grupie żelaza budowlanego zakupy nie osiągnęły spodziewanych rozmiarów. Silniejszej redukcji uległy również zamówienia przemysłu metalowego oraz maszynowego, a stosunkowo większe zakupy tej gałęzi w lipcu spowodowane były sezonowem zapotrzebowaniem ocynkowalni blach oraz zwiększonemi zamówieniami fabryk wagonów i parowozów. Zlecenia rządowe podobnie jak w poprzednim miesiącu były niewielkie i wynosiły zaledwie 3 tys. tonn.

Spadek zbytu żelaza na rynku krajowym wyrównuje w znacznej części wzmożony eksport wyrobów hutniczych, który dzięki znacznym zamówieniom dla Rosji w sierpniu poważnie się zwiększył. W miesiącu tym wywieziono blisko 35 tys. tonn wyrobów, wobec 30 tys. tonn w lipcu oraz 21 tys. tonn w czerwcu b. r. Prawie 90% eksportu skierowane było do Rosji na poczet dokonanych ostatnio większych zamówień. W ogólnej sumie huty wysłały w pierwszych 8 miesiącach b. r. zagranicę 265 tys. tonn wyrobów żelaznych wobec 132 tys. tonn w tym samym czasie roku poprzedniego. Znaczny wzrost eksportu nastąpił we wszystkich grupach wytworów za wyjątkiem wywozu rur, który w porównaniu z ub. r. zmniejszył się. Pod względem dochodowym jednak, wskutek dalszego spadku cen oraz zaostrzenia się konkurencji na rynkach zagranicznych po rozbiciu się międzynarodowego kartelu stalowego, eksport przedstawia się mniej pomyślnie. Pogorszenie konjunktur wywozowych odczuwają huty tem dotkliwiej, że eksport stanowi obecnie prawie 40% ogólnego zbytu wyrobów hutnictwa żelaznego.

PRZEMYSŁ

Przemysł włókienniczy. *Łódź.* Przemysł włókienniczy wkroczył w sierpniu w okres sezonowego zbytu towarów zimowych. Czas ten jest zazwyczaj w tej gałęzi przemysłu okresem największego ożywienia w ciągu roku. W łódzkim przemyśle b a w e ł n i a n y m zwiększenie obrotów wyrobami zimowemi zaznaczyło się już w lipcu. W miesiącu sprawozdawczym nastąpiło dalsze ożywienie w sprzedaży, które uwydatniło się szczególnie w zakładach średnich i mniejszych. Zakupy handlu hurtowego poważnie się zwiększyły, a pozatem przemysł otrzymał większe zamówienia rządowe, do których wykonania przystąpił we wrześniu. Jednocześnie wypłacalność odbiorców, wskutek stopniowego wyczerpywania się starego obliga, znacznie się poprawiła. Nowych tranzakcyj dokonuje się przeważnie za gotówkę przy odpowiedniem skoncie. Pokrycie wekslowe jest daleko rzadsze, przyczem terminy płatności weksli wynoszą 3 do 4 miesięcy.

Ze względu na zwiększone obroty i niewielkie zapasy niektórych gatunków wyrobów szereg zakładów zwiększył zatrudnienie, uruchamiając niektóre działy na dwie zmiany. Dane statystyczne o stanie zatrudnienia świadczą o zwiększeniu ilości robotników pracujących przez cały tydzień oraz o wzroście ogólnej liczby zatrudnionych przy produkcji w związku z kończącym się okresem urlopów. W fabrykach bawełnianych, zrzeszonych w Związku Przemysłu Włókienniczego w Państwie Polskiem pracowało:

	18—24.VIII. 1930		21—27.VII. 1930		19—25.VIII. 1929	
dni	robotn.	% rob.	robotn.	% rob.	robotn.	% rob.
6	31,444	62,6	17,050	34,8	18,274	32,4
5	8,799	17,5	14,871	30,3	16,147	28,7
4	7,248	14,4	12,499	25,5	19,507	34,6
3	1,695	3,4	1,161	2,2	1,972	3,6
urlopowani	1,029	2,1	3,574	7,2	373	0,7
Razem .	50.215	100,0	49,155	100,0	56,273	100,0

Cenniki tkanin bawełnianych obniżone zostały dla niektórych gatunków. Ceny niektórych numerów przędzy natomiast miały tendencję zwyżkową, gdyż wskutek znacznego zapotrzebowania zakładów tkackich kartel przędzalników przejściowo nie posiadał dostatecznych zapasów najwięcej poszukiwanych gatunków przędy. Składy przędzalników w ciągu sierpnia obniżyły się o dalsze 100 tys. kg., w przybliżeniu do 500 tys. kg., podczas gdy jeszcze w kwietniu dochodziły prawie do 1.200 tys. kg.

Również w sprzedaży zimowych wyrobów w e ł n i a n y c h obroty były znacznie większe niż w poprzednich miesiącach. Zamówienia rządowe, udzielone fabrykom wełnianym w sierpniu, wynosiły prawie 2 milj. zł. Stan zatrudnienia zakładów wytwórczych uległ dalszej poprawie, co potwierdza ilość zatrudnionych w fabrykach należących do Związku Przemysłu Włókienniczego:

dni	18—24.VIII. 1930 robotn.	18—24.VIII. 1930 % rob.	21—27.VII. 1930 robotn.	21—27.VII. 1930 % rob.	19—25.VIII. 1929 robotn.	19—25.VIII. 1929 % rob.
6	11,842	85,8	9,063	67,6	10,193	55,3
5	886	6,4	3,038	22,7	2,542	13,8
4	809	5,9	1,129	8,4	1,463	7,9
3	—	—	—	—	3,529	19,2
urlopowani	257	1,9	171	1,3	683	3,8
Razem .	13,794	100,0	13,401	100,0	18,410	100,0

Ceny wełnianych artykułów zimowych w porównaniu z sezonem zimowym ub. r. nie uległy większym zmianom, kształtowały się jednak niejednolicie w zależności od większego lub mniejszego popytu na poszczególne tkaniny. Warunki sprzedaży traktowane są dość indywidualnie. Podobnie jak w dziale bawełnianym, coraz większe zastosowanie mają obroty gotówkowe, a terminy płatności weksli wynoszą 3—6 miesięcy.

W przemyśle dzianym obroty w sierpniu były jeszcze niewielkie, gdyż właściwy sezon zimowy rozpoczyna się w tej branży dopiero we wrześniu. Stan zatrudnienia warsztatów, wyrabiających artykuły zimowe, powiększył się, był jednak niższy od zeszłorocznego. Ceny wyrobów dzianych na bieżący sezon zimowy są przeciętne o 15% niższe niż przed rokiem. Podobnie w przemyśle pończoszniczym wyrabiano przy zwiększonem uruchomieniu zakładów artykuły zimowe, których sprzedaż rozpoczyna się normalnie we wrześniu.

Wywóz wyrobów włókienniczych z okręgu łódzkiego w sierpniu był nieco mniejszy niż w lipcu b. r., w porównaniu natomiast z sierpniem ub. r. obniżył się prawie o połowę. Podług tymczasowych danych Związku Eksportowego Przemysłu Włókienniczego w Łodzi w sierpniu b. r. eksport wyrobów gotowych i przędzy z tego okręgu (oprócz przędzy czesankowej surowej) wynosił 4.887 tys. zł. wobec 5.166 tys. zł. w lipcu b. r. oraz 9341 tys. zł. w sierpniu 1929 r. Silny spadek wywozu w stosunku do ub. r. spowodowany został głównie brakiem zamówień rosyjskich, które w poprzednim roku wynosiły około 2.5 milj. zł.

Bielsko. Produkcja na sezon zimowy została ukończona, wskutek czego stan zatrudnienia fabryk został zmniejszony. W związku ze spadkiem pojemności rynku wewnętrznego oraz pogorszeniem się warunków eksportowych wytwórczość przemysłu bielskiego na sezon obecny w porównaniu z r. ub. uległa ograniczeniu. Napływ zamówień w sierpniu był jednak zadawalający, a tranzakcje dokonywane są na warunkach dla przemysłu daleko lepszych niż w roku poprzednim. Sprzedaży dokonywuje się w znacznej części za zapłatą gotówkową, przy pokryciu 70% ceny kupna gotówką, 30% rymesami 4—6 miesięcznemi. Ceny tkanin odpowiednio do zniżki cen wełny surowej zostały w stosunku do ub. r. znacznie zniżone.

W mniej pomyślnych warunkach pracował przemysł jutowy, który mimo 10%-owej zniżki cen towarów napotyka nadal na trudności zbytu. Zatrudnienia przemysłu konfekcyjnego nieco się poprawiło, gdyż oprócz wzrostu zamówień krajowych zwiększył się również wywóz konfekcji i wyrobów dzianych do Gdańska. Słabiej był natomiast zatrudniony nadal przemysł kapeluszniczy.

Białystok. Zatrudnienie fabryk wykazało w sierpniu wybitniejszą poprawę. Znaczna ilość przedsiębiorstw pracowała na dwie zmiany, wskutek czego stan uruchomienia zakładów dochodził do 150% czynnych maszyn przędzalniczych (w lipcu przeszło 100%). Sprzedaż towarów na rynek krajowy przy dużej ilości kupców poważnie się powiększyła, co przyczyniło się do umocnienia tendencji cen wyrobów. Wielkiem powodzeniem cieszyły się szczególnie welury i welwety, t. j. materjały sezonowe. Pomimo obostrzenia przez przemysł warunków sprzedaży-tranzakcyj dokonuje się za gotówkę, wzgl. na weksle krótkoterminowe — obroty dorównywały sprzedaży z sierpnia ub. r. Wywóz wyrobów białostockich utrzymał się na poziomie z miesiąca poprzedniego i kierował się nadal głównie drogą morską na Daleki Wschód i Bliski Wschód oraz do krajów bałtyckich i Rumunji.

Ogólna wartość eksportu wyrobów włókienniczych z Polski w bież. r. mimo znaczniejszego wzrostu wywozu przędzy obniżyła się w porównaniu z r. ub. W pierwszych 8 miesiącach wywieziono przędzy oraz tkanin wełnianych i bawełnianych za 115,3 milj. zł. wobec 123,8 milj. zł. w tym samym czasie 1929 r. Przytem eksport przędzy wykazał wzrost o 13,2 milj. zł. do 61.1 milj. zł., podczas gdy wartość wywozu wyrobów gotowych zmniejszyła się o 21.7 milj. zł. do 54,3 milj. zł.

Przemysł metalowo-maszynowy. Lekkie ożywienie obrotów, jakie zaznaczyło się w przemyśle metalowo-maszynowym w lipcu, uwydatniło się w miesiącu sprawozdawczym jeszcze wyraźniej, obejmując niektóre nowe działy tego przemysłu. W związku z tem można było stwierdzić lekką poprawę stanu zatrudnienia, gdyż zwiększenie sprzedaży w lipcu przyczyniło się do pewnej redukcji składów.

W dziale maszyn rolniczych zbyt był nadal ożywiony, wobec czego fabryki zwiększyły produkcję, zwłaszcza w niektórych okręgach, gdzie nagromadzone zapasy uległy silnemu zmniejszeniu. Sytuacja finansowa tej branży nie wykazuje jednak poprawy, gdyż rolnicy zakupują maszyny i narzędzia nadal przeważnie na kredyt. Podkreślić należy dążności koncetracyjne zaznaczające się w tym przemyśle. Tak więc największe zakłady zachodniej Polski zawarły w ub. m. umowę, dotyczącą kontyngentowania i

specjalizacji produkcji oraz racjonalizacji sprzedaży przez jej rejonowanie.

Fabryki maszyn i urządzeń dla młynów w związku z ożywieniem w młynarstwie odczuły zwiększenie obrotów, wskutek czego stan zatrudnienia tych zakładów nieco się poprawił. W innych działach budowy maszyn — dla przemysłu włókienniczego, drzewnego, cukrowniczego i cementowego — sytuacja większych zmian nie wykazuje, fabryki zaś pracowały nadal przy ruchu mocno ograniczonym.

Fabryki lokomotyw są nadal stosunkowo dobrze zatrudnione. Jedna z fabryk otrzymała nowe zamówienie zagraniczne na 6 parowozów wąskotorowych. W dziale budowy mostów i konstrukcyj żelaznych panowało lekkie ożywienie, które spowodowało poprawę stanu zatrudnienia tej branży.

W przemyśle odlewniczym stan zamówień się zwiększył, dzięki czemu praca odlewni się ożywiła. Polepszyła się również sytuacja finansowa zakładów odlewniczych w związku z lepszą wypłacalnością klijenteli. Obroty pozostają jednak na poziomie o ca 30% niższym niż w r. ub.

W działach przemysłu metalowego, pracujących dla potrzeb budownictwa, w ostatnich miesiącach ruch był nieco większy, nie wykazał jednak w sierpniu wybitniejszej poprawy. Stosunkowo najlepiej były zatrudnione walcownie blach cienkich.

Położenie **przemysłu drzewnego** nie wykazało w miesiącu sprawozdawczym żadnej zmiany na lepsze, a w niektórych okręgach uległo nawet pogorszeniu. Pod wpływem bardzo słabego zbytu oraz istnienia wielkich zapasów materjałów drzewnych zarówno w tartakach jak i w handlu, ceny drzewa stale zniżkują, obniżając się częstokroć poniżej kosztów własnych. Wywóz zagranicę napotykał na znaczne trudności, wykazując w miesiącu sprawozdawczym spadek o 25% w porównaniu z poprzednim miesiącem. Większe zainteresowanie ze strony zagranicy można było zaobserwować dla niektórych tylko gatunków, jak np. dębiny oraz ostatnio brzozy. Eksporterzy polscy przewidują możliwości dalszego spadku wywozu na wypadek wygaśnięcia z końcem b. r. polsko-niemieckiego prowizorjum drzewnego.

W przemyśle d y k t o w y m położenie było w dalszym ciągu dość pomyślne. Fabryki są nadal stosunkowo dobrze zatrudnione. W dziale f o r n i e r ó w dało się zauważyć w sierpniu lekkie ożywienie. Fabryki m e b l i odczuły również pewną poprawę sytuacji pomimo niekorzystnych konjunktur wywozowych.

W przemyśle papierniczym proces likwidacji zapasów nie posunął się dotąd zbyt daleko. Fabryki posiadają duże remanenty gotowego towaru, który nie znajduje dostatecznego zbytu. Również w zakładach wyrobów z papieru panował ruch słaby z wyjątkiem nielicznych działów, w których ze względu na rozpoczęcie się nowego roku szkolnego nastąpiło zwiększenie obrotów i poprawa zatrudnienia.

Cukrownictwo. Zbyt cukru na rynku wewnętrznym wykazał w sierpniu dość znaczny spadek, obniżając się do 32.027 tonn wobec 38.913 w miesiącu poprzednim oraz 34.498 w sierpniu 1929 r. Wywóz cukru również był mniejszy niż w poprzednim miesiącu i wynosił 8.120 tonn wobec 13.611 w lipcu b. r. i 5.522 tonn w sierpniu 1929 r. Za pierwsze 11 miesięcy bieżącej kampanji (1.10.1929 — 31.8. 1930) ogólna sprzedaż wyniosła 715.767 tonn, z czego 319.985 tonn przypada na rynek wewnętrzny i 395.782 tonny na zagranicę. Liczby te są znacznie większe aniżeli w odpowiednim okresie kampanji 1928-1929, kiedy sprzedaż wynosiła 612.540 tonn (334.128 tonn w kraju i 278.412 tonn zagranicą).

Rozporządzeniem Ministrów Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa został ustalony prowizoryczny kontyngent cukru na potrzeby rynku wewnętrznego na rok 1930-31. W myśl tego rozporządzenia kontyngent zasadniczy wynosi 3.580.469 q., a kontyngent zapasowy 179.023 q.

Młynarstwo. Jak zwykle po zbiorach młyny rozpoczęły kampanję jesienną pracując z wielką intensywnością. W niektórych okręgach wykorzystują one całkowicie swą zdolność produkcyjną.

W związku ze wzmożonemi zakupami zboża młyny odczuwają znaczną potrzebę środków obrotowych. Pragnąc przyjść z pomocą młynom, Bank Gospodarstwa Krajowego sprolongował większą część udzielonych młynarstwu kredytów, których płatność przypadała w tym czasie.

Garbarstwo. W związku z rozpoczęciem sprzedaży na sezon zimowy na rynku skór zaznaczyło się zwiększenie obrotów. Zatrudnienie garbarń w sierpniu nieco się poprawiło, głównie w dziale skór podeszwowych. Ceny towarów gotowych mimo wzrostu zapotrzebowania oraz zwyżki cen surowca zostały utrzymane. Wobec ograniczeń kredytowych, stosowanych przez przemysł oraz handel skór, warunki płatności poprawiły się. Zapłaty za towar dokonuje się częściowo gotówką, a terminy wekslowe wynoszą 3 do 4 miesięcy.

Wskutek wzmożonego eksportu oraz sezonowych zakupów garbarń krajowych ceny skór surowych zwyżkowały przeciętnie o 10%. Wywóz skór surowych zwiększył się z 856 tonn w czerwcu do 1.013 tonn w lipcu bież. roku. Import skór wyprawionych był natomiast mniejszy niż przed rokiem i wynosił w lipcu b. r. 191 tonn oraz w

sierpniu 244 tonn wobec 298 tonn w lipcu i 462 tonn w sierpniu 1929 r.

Lekka poprawa zaznaczyła się począwszy od lipca również w fabrykach obuwia.

Przemysł chemiczny. Państwowe fabryki związków azotowych wyprodukowały w sierpniu (w nawiasach dane za lipiec) 5.935 tonn azotniaku, (6.158), 3999 tonn nitrofosu (3.923) oraz 1.873 tonny siarczanu i azotanu amonu (827).

Sprzedaż azotniaku wykazała w sierpniu wzrost, zwiększając się w porównaniu do lipca o przeszło 75%, wskutek czego tegoroczny sezon jesienny, jeszcze niezakończony, wypadnie prawdopodobnie stosunkowo pomyślnie. Podkreślić również należy wysyłkę 780 tonn azotniaku zagranicę na korzystnych warunkach. Sprzedaż nawozów saletrzanych, jak zwykle w sezonie jesiennym, była ograniczona.

Wybitniejsza poprawa nastąpiła w sprzedaży nawozów fosforowych. Zapotrzebowanie superfosfatu ze strony rolnictwa w sierpniu było bardzo wielkie, tak, że dotychczasowy zbyt w bieżącym sezonie przekroczył 60% sprzedaży w zeszłorocznym sezonie jesiennym. W b. r. okres sprzedaży opóźnił się, wskutek czego należy oczekiwać znaczniejszego zbytu również we wrześniu. Jednocześnie płatności w tej branży poprawiły się.

Produkty węglopochodne. Warunki zbytu tych produktów w sierpniu w porównaniu z miesiącem poprzednim pozostały naogół niezmienione. Zamówienia na smołę i pak ze strony fabryk papy dachowej były nadal niezadawalające. Ceny tych artykułów uległy pewnej redukcji. Sprzedaż smoły drogowej odbywała się w warunkach pomyślniejszych. Warunki sprzedaży olei impregnacyjnych nie wykazują zmian.

Wobec zakończenia sezonu sprzedaży naftalinu czystego fabryki przystąpiły do magazynowania tego produktu. Ceny krezolu i fenolu, sprzedawanych przeważnie do dalszej przeróbki m. in. również zagranicę, uległy zniżce. Sprzedaż benzolu nieco się ożywiła, jak również i jego pochodnych, a w pierwszym rzędzie toluolu. Siarczan amonu sprzedawany był prawie wyłącznie na eksport.

Przemysł mineralny. Znaczniejsze ożywienie ruchu budowlanego w ostatnich miesiącach przyczyniło się do powiększenia zbytu cegły. Naogół jednak rozmiary sprzedaży w stosunku do nagromadzonych zapasów i bieżącej produkcji cegielń były niezbyt zadawalające, wskutek czego ceny cegły w niektórych okręgach nieco zniżkowały. W związku z ograniczonym ruchem inwestycyjnym w przemyśle zbyt cegły ogniotrwałej i szamotowej był nadal mały.

Zatrudnienie cementowni nieco się poprawiło, jednak fabryki nie wykorzystują nadal swej pełnej zdolności wytwórczej. Eksport cementu w porównaniu z ub. r. nieznacznie się zmniejszył i wynosił w pierwszych 8 miesiącach b. r. 50,3 tys. tonn wobec 55.5 tys. ton w tym samym czasie 1929 r.

W hutach szklanych ruch był w dalszym ciągu słaby, a zbyt szkła zarówno butelkowego jak i technicznego oraz budowlanego nadal niedostateczny.

HANDEL I ŻEGLUGA

Sierpień należy naogół jeszcze do letnich miesięcy niesezonowych, które cechuje zwykle zmniejszenie obrotów w handlu. Pod koniec miesiąca jednak, w związku ze zbliżającym się okresem jesiennym, zaznaczyło się w niektórych działach pewne ożywienie, które w pierwszym rzędzie objęło branże sezonowe.

Zbyt maszyn i narzędzi rolniczych, który już w lipcu wykazał znaczniejszą poprawę, był również w sierpniu dość duży, dzięki czemu zapasy wyrobów w handlu i fabrykach się zmniejszyły. W handlu żelazem położenie pozostało bez większych zmian, zapotrzebowanie wyrobów było nadal małe. Nieco lepiej zapowiada się sezon żelaza lanego w związku z wyczerpywaniem się zapasów w handlu i u odbiorców. Dzięki ożywieniu się budownictwa oraz prac remontowych zbyt materjałów budowlanych był nieco lepszy.

Znaczniejsza poprawa nastąpiła w sprzedaży wyrobów włókienniczych. Zwiększenie obrotów zaznaczało się dotąd głównie w handlu hurtowym w związku z przygotowywaniem składów na rozpoczynający się sezon jesienny i zimowy, oraz zaopatrywaniem się w towar handlu detalicznego.

Na rynku skór panowało dość duże ożywienie, a dotychczasowy przebieg sezonu jesiennego w tej branży, wskutek niedużych zapasów w handlu i zwiększonego zapotrzebowania warsztatów obuwia, jest zadawalający.

Sytuacja ogólna w handlu papierniczym nie wykazała dotąd większej poprawy. Pod koniec miesiąca, ze względu na rozpoczęty rok szkolny, nastąpiło polepszenie w dziale artykułów szkolnych.

W handlu spożywczo-kolonjalnym, cukierniczym i czekolady obroty nadal były małe i nie dorównywały rozmiarom sprzedaży z lat poprzednich. Tak samo w dziale meblowym, mimo rozpoczynającego się sezonu, nie nastąpiła dotąd wybitniejsza poprawa.

Bilans obrotów handlowych z zagranicą w sierpniu zamknięty został nadwyżką wywozu nad przywozem w sumie 13 milj. zł. Wartość wywozu towarowego z Polski w porównaniu z lipcem zwiększyła się o 3.7 milj. zł. do sumy 201.5 milj. W szczególności wzrósł wywóz arty-

kułów spożywczych, trzody chlewnej, węgla, wyrobów hutniczych i nawozów sztucznych przy równoczesnym spadku eksportu drzewa i materiałów drzewnych, Wartość przywozu w sierpniu obniżyła się o 6.8 milj. zł. do 188.5 milj. zł.

Ruch portowy w Gdyni był w sierpniu większy niż w lipcu zarówno co do ilości jak i pojemności przybywających i odchodzących statków. W miesiącu sprawozdawczym zawinęło do portu 237 statków o ogólnej pojemności 217 tys. tonn, wyszło zaś 220 statków o pojemności 200 tys. tonn. W sierpniu przywieziono 63.7 tys. tonn towarów, głównie złomu żelaznego, nawozów sztucznych i ryżu. Wywóz osiągnął 287.4 tys. tonn, przyczem zmniejszył się nieco wywóz węgla, a zwiększył się wywóz cukru, ryżu łuszczonego i produktów żywnościowych. Ogólny obrót towarowy był zatem nieco mniejszy niż w lipcu, wynosił bowiem razem 351 tys. tonn wobec 366 tys. tonn w miesiącu poprzednim.

Statki przedsiębiorstwa państwowego „Żegluga Polska" przewiozły w sierpniu ogółem 45 tys. tonn ładunku.

STAN ZATRUDNIENIA

Wskutek ożywienia, które zaznaczyło się w sierpniu w niektórych gałęziach życia gospodarczego, spadek ilości bezrobotnych przybrał większe rozmiary aniżeli w lipcu. W okresie od 2 do 30 sierpnia liczba bezrobotnych obniżyła się ze 194.279 do 176.810, zmniejszając się w ten sposób o 17.469 osób wobec 12.979 w miesiącu poprzednim. Największa ilość robotników, którzy znaleźli w ub. m. pracę przypada na grupę niewykwalifikowanych (7.541) oraz robotników budowlanych (3.067). Podkreślić również należy stosunkowo znaczne zmniejszenie bezrobocia w niektórych branżach przemysłu przetwórczego. Tak więc w przemyśle włókienniczym ilość bezrobotnych spadła o 4.654 i w przemyśle metalowo-maszynowym o 1.497. Wzrost bezrobocia zaznaczył się tylko w grupie hutników, a to wskutek ograniczenia pracy w hutach szkła.

Z ogólnej sumy bezrobotnych według danych Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej na poszczególne zawody przypadało:

	30.VIII.1930	2.VIII.1930	31.VIII.1929
Górnicy	10.517	10.614	2.406
Hutnicy	4.563	3.806	1.893
Metalowcy	17 020	18.517	7,833
Włókiennicy	21.258	25.912	22.579
Pracownicy budowlani .	11.581	14.648	5.230
Pracownicy umysłowi .	18.474	18.518	11.021
Inne zawody	14.009	15.340	42.673 (łącznie)
Niewykwalifikowani . .	79.388	86.924	
Razem	176.810	194.279	93.635

Liczba robotników, pracujących mniej niż 6 dni w tygodniu wykazała w sierpniu lekki wzrost do 89.811 wobec 78.117 na początku miesiąca. Podkreślić jednak należy, że wzrost ten zaznaczył się wyłącznie w grupie robotników zatrudnionych przez 5 dni w tygodniu, podczas gdy w grupach zatrudnionych od 1 do 4 dni w tygodniu nastąpił dalszy spadek.

STATYSTYKA

Pieniądz i kredyt

STAN W DNIU	Stopa dyskontowa	BANK POLSKI: Kruszec i waluty netto	Portfel wekslowy	Pożyczki lombardowe	Natychm. płatne zobowiązania	Obieg biletów bank.	Całkowity obieg pieniężny	Państw. instyt. kredyt.: Kredyty gotówkowe	Kredyty emisyjne	Wkłady i lokaty	Banki prywatne [2]: Kredyty krótkotermin.	Wkłady
		W miljonach złotych										
31.XII. 1926 . . .	9½	264	321	9	143	593	1.021	489	214	612	442	308
31.XII. 1927 . . .	8	1.202[1]	456	41	660	1.003	1.312	793	432	899	878	576
31.XII. 1928 . . .	8	1.149	640	91	524	1.295	1.516	937	738	1.132	1.222	804
31.VIII. 1929 . . .	9	1.094	716	80	413	1.359	1.614	1.070	882	1.102	1.349	908
31.XII. „ . . .	8½	1.119	704	77	468	1.340	1.600	1.060	924	1.144	1.362	916
30.VI. 1930 . . .	6½	944	581	73	237	1.317	1.539	1.249	989	1.363	1.422	1.016
31.VII. „ . . .	6½	925	611	74	242	1.321	1.544	1.277	995	1.384	1.387	1.043
31.VIII. „ . . .	6½	929	616	80	243	1.355	1.586	1.330[3]	1.005[3]	1.402[3]	.	.

[1]) Od 20.X.1927 r. przeliczono zapasy kruszczu i walut zgodnie z rozporz. z d. 13.X.27 r. o stabilizacji złotego pg. wartości 5.924.44 zł. za 1 kg. czystego złota.

[2]) Banki prywatne, należące do Związku Banków w Polsce: w końcu 1924 r. 43, 1925 r. 32, 1926 r. 30, od 1927 r. 29.

[3]) Dane prowizoryczne.

Kursy dewiz i walut na giełdzie warszawskiej

	Notowano za	Kurs najniższy: Sierpień 1930	Lipiec 1930	Kurs najwyższy: Sierpień 1930	Lipiec 1930	Kurs ostatni: Sierpień 1930	Lipiec 1930
Belgja	100 belg	124.55	124.48	124.75	124.68	124.56	124.68
Holandja	100 guld.	358.92	358.55	359.20	358.89	359.09	358.89
Londyn	1 £	43.39	43.35	43.41	43.39	43.39	43.38½
Nowy York	1 $	8.89	8.89	8.90	8.90	8.90	8.89
$ oficjalny	1 $	8.88¼	8.88½	8.89	8.89½	8.89	8.89¼
$ prywatny	1 $	8.88	8.88	8.89¼	8.89	8.89	8.89
Paryż	100 fr.	35.04	35.03½	35.06	35.08	35.05½	35.06¼
Praga	100 kor.	26.41½	26.41¼	26.44½	26.46¼	26.44	26.41¼
Szwajcarja	100 fr.	173.17	172.87½	173.33	173.28½	173.27	173.15
Wiedeń	100 szyl.	125.90	125.88½	126.—	125.98	125.94	125.96
Włochy	100 lir	46.68	46.68	46.69	46.77	46.69	46 68

Kursy ważniejszych papierów procentowych na giełdzie warszawskiej

RODZAJ PAPIERU		Wartość nominalna	Kurs najniższy: Sierpień 1930	Lipiec 1930	Sierpień 1929	Kurs najwyższy: Sierpień 1930	Lipiec 1930	Sierpień 1929	Kurs ostatni: Sierpień 1930	Lipiec 1930	Sierpień 1929
6% poż dol. z 1919/1920 r.	w % nominału	100 $	77.50	77	83.—	79.—	79.—	83.25	79.—	78.—	83.—
10% „ kolejowa		100 fr. zł.	103.—	102.50	102.50	104.—	103.50	102.50	103.50	103.—	102.50
5% „ konwersyjna . .		100 zł.	55.50	55.50	46.25	55.75	55.75	48.50	55.50	55.50	48.50
5% „ kolej. z 1925 r. .		100 zł.	49.50	51.50	45.—	50.50	51.50	45.—	49.50	51.50	45.—
7% „ stabil. z 1927 r. .		100 $	88.—	87.—	91.50	89.—	88.—	91.75	89.—	88.—	91.50
8% l. zast. B. G. K. . . .		100 zł. zł.	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—
7% „ „ B. G. K. . . .		100 zł.	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25
8% „ „ P. B. R. . . .		100 zł. zł.	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—
7% „ „ P. B. R. . . .		100 zł.	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25	83,25
8% oblig. B. G. K. . . .		100 zł. zł.	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—
7% „ B. G. K.		100 zł.	83,25	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25
8% l. dol. Pozn. Z. Kr.[1]) .		100 $	96.—	92.—	93.50	97.50	98.50	94.50	96.50	97.—	95.50
4½% l. zast. T. Kr. Ziem.	w złotych	100 zł.	56.—	54.55	47.25	58.25	57.—	50.—	57.75	56.25	49.—
5% „ „ „ „ m. W.		100 zł.	59.—	59.—	53.50	61.50	60.25	54.—	59.85	60.25	54.—
8% „ „ „ „ „ „		100 zł.	76.—	76.—	65.25	76.75	77.75	69.50	76.—	76.60	66.40
8% „ „ „ „ Łodzi		100 zł.	70.75	70.—	58.25	72.—	72.50	59.25	70.75	71.—	59.25
5% poż. premj. dolar. . .		5 $	59.75	59.25	60.50	65.75	64.25	67.50	59.75	60.—	60.75
4% „ „ inwest. . .		100 zł.	111.50	110.—	113.25	114.50	112.—	119.75	113.—	110.50	119.—
6% l. zboż. Pozn. Z. Kr.[1]) .		1 q żyta	20.—	20.30	23.—	23.50	24.—	25.—	20.—	23.50	23.—

[1]) Notowania urzędowe giełdy poznańskiej.

Kursy ważniejszych akcyj na giełdzie warszawskiej

RODZAJ AKCJI	Wartość nominalna w złotych	Ostatnia dywid. w %	Kurs najniższy			Kurs najwyższy			Kurs ostatni		
			Sierpień 1930	Lipiec 1930	Sierpień 1929	Sierpień 1930	Lipiec 1930	Sierpień 1929	Sierpień 1930	Lipiec 1930	Sierpień 1929
Bank Polski	100	20	164.—	160.—	164.—	168.75	169.75	166.75	168.50	164.—	166.75
Bank Handl. w Warszawie .	100	8	110.—	110.—	116.—	110.—	110.—	117.—	110.—	110.—	117.—
Bank Dyskontowy.	100	12	114.75	115.—	126.—	114.75	117.—	127.—	114.75	115.—	127.—
Bank Zachodni	100	8	72.—	65.—	70.—	72.—	72.—	73.—	72.—	72.—	70.—
Warsz. Tow. Fabr. Cukru . .	100	0	32.50	30.25	31.50	36.—	31.50	34.50	34.75	30.50	33.—
Firley	50	8	29.—	29.—	51.—	29.—	30.—	51.50	29.—	29.—	51.—
Warsz. Tow. Kop. Węgla . .	100	4	42.50	40.—	65.—	46.—	45.—	70.—	46.—	40.—	65.—
Lilpop, Rau i Loewenstein .	25	10	25.25	23.—	29.75	27.25	25.—	31.50	25.25	25.—	29.75
Modrz. Zakł. Górnicze . . .	50	0	8.25	8.25	22.—	9.25	8.75	24.50	9.—	8.25	24.—
Ostrowieckie Zakłady . . .	50	14	52.—	54.—	82.—	58.50	60.—	83.50	55.—	59.—	82.75
Norblin.	100	5	40.—	—	135.—	40.—	—	142.50	40.—	—	139.50
Rudzki	50	8	13.75	—	31.—	17.50	—	35.75	17.50	—	31.50
Starachowice	50	0	15.—	14.25	26.25	16.50	16.—	28.—	15.75	15.—	27.75
Warsz. S.A. Bud. Parow. III em.	100	8	20.—	21.25	25.—	22.—	25.—	25.50	20.—	25.—	25.50
Siła i Światło	50	12	73.—	—	125.—	78.—	—	126.—	73.—	—	126.—
Elektr. Dąbrowska I—III em. .	50	8	57.—	60.—	—	58.—	65.—	—	57.—	65.—	—
L. Spiess i Syn I—II em . .	100	8	—	78.—	130.—	—	92.—	140.—	—	80.—	140.—
Nobel I—II em.	50	0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Haberbusch i Schiele I—II em.	100	11	111.—	110.—	212.—	123.—	112.—	237.—	123.—	110.—	212.—
Ł. J. Borkowski	25	0	3.75	—	11.—	3.75	—	11.—	3.75	—	11.—

Kursy polskich pożyczek państwowych na giełdach zagranicznych

Nowy York

6% POŻYCZKA DOLAROWA				MIESIĄC	8% POŻYCZKA DILLONOWSKA			
Kurs najniższy	Kurs najwyższy	Kurs ostatni	Obroty w tys. dol.		Kurs najniższy	Kurs najwyższy	Kurs ostatni	Obroty w tys. dol.
75	79	79	43	Sierpień . . . 1929	94	$95^{5}/_{8}$	95	248
75	$78^{3}/_{8}$	75	78	Czerwiec . . 1930	92	96	$93^{7}/_{8}$	307
74	$76\frac{1}{2}$	$74^{3}/_{8}$	62	Lipiec . . . „	94	95	$94^{1}/_{4}$	192
74	$76^{3}/_{8}$	74	48	Sierpień . . . „	94	95	$94^{1}/_{2}$	129

7% Pożyczka Stabilizacyjna

NOWY YORK				MIESIĄC	LONDYN			
Kurs najniższy	Kurs najwyższy	Kurs ostatni	Obroty w tys. dol.		Kurs najniższy	Kurs najwyższy	Kurs ostatni	Obroty w tys. dol,
85	$85^{3}/_{4}$	85	793	Sierpień . . 1929	89,50	91,25	91,00	—
84	$86^{1}/_{2}$	85	687	Czerwiec . . . 1930	86,34	89,35	89,10	—
84	85	85	387	Lipiec . . . „	87,60	89.25	88,35	—
$83^{3}/_{4}$	85	$84^{3}/_{4}$	711	Sierpień . . . „	86,80	88,90	88,15	—

Rzeczywiste dochody i wydatki państwowe (w milj. zł.)

OKRES	DOCHODY						Wydatki	Nadwyżka dochodów
	Daniny publ. prócz ceł	Cła	Monopole	Przedsiębiorstwa	Inne dochody	Razem		
1928/1929	1.312,6	425,2	890,3	104,8	275,7	3.008,6	2.808,4	200,2
1929/1930	1.340,8	395,3	886,1	111,2	297,3	3.030,7	2.970,7	60,0
Lipiec 1929	111,6	32,9	75,9	12,7	18,7	251,8	251.0	0,8
Sierpień „	95, 6	30,1	79,8	3,1	24,5	233,1	231,8	1,3
Maj 1930	115,4	25,9	61,9	9.1	20,1	232,4	231,5	0,9
Lipiec „	98,1	25,4	72,8	11,6	34,0	214,9	241,2	0,7
Sierpień „	86,2	19,3	71,0	12,3	26,4	215,2	214,5	0,7
Kwiecień—Sierpień 1929	525,8	174,8	355,4	56,9	100,8	1.213,7	1.200,7	13,0
„ „ 1930	495,4	115,1	337,4	50,1	142,4	1.140,4	1.136,2	4,2

Wytwórczość górnicza (w tys. tonn)

PRZECIĘTNIE MIESIĘCZNIE WZGL. W MIESIĄCU	WĘGIEL KAMIENNY								KOKS	WYTWORY NAFTOWE				
	Wydobycie					Zbyt		Zapasy na zwałach		Wydobycie ropy	Przeróbka ropy	Wytwórcz. produktów	Zbyt	
	G.Śląsk	Dąbrowa	Kraków	Polska ogółem	Na dzień roboczy	W kraju	Eksport						W kraju	Eksport
1296	2,180	602	196	2.978	119	1.468	1.190	1.312	93	66	65	59	26	38
1927	2.333	637	204	3.174	127	1.850	925	1.317	117	60	57	52	28	23
1928	2.537	635	211	3.383	135	1.970	1.108	597	138	62	60	55	31	22
1929	2.870	746	237	3.853	154	2.260	1.199	1.108	155	56	55	50	34	21
Lipiec 1929	3.027	777	220	4.024	149	2.238	1.371	914	158	59	64	58	31	26
Sierpień „	2.971	742	229	3.942	152	2.212	1.429	887	162	58	53	48	35	22
Czerwiec 1930	1.967	476	134	2.577	112	1.377	950	2.136	118	53	53	49	26	18
Lipiec „	2.296	539	146	2.981	110	1.577	1.120	2.098	122	56	54	50	30	17
Sierpień [1]) „	2.310	575	165	3.050	122	1.650	1.142	2.055	125	57	51	46	35	15

Wytwórczość hutnicza w (tys. tonn) / Rynek pracy (w tys.) [2])

PRZECIĘTNIE MIESIĘCZNIE WZGL. W MIESIĄCU	HUTNICTWO ŻELAZA I STALI							HUTNICTWO CYNKU I OŁOWIU					ILOŚĆ ZATRUDNIONYCH				Zarejestrowani bezrobotni
	Wydobycie rudy kraj.	Import rudy	Wytwórczość hut			Zbyt		Wydobycie rudy kraj.	Import rudy	Wytw. hut		Eksport cynku	Górnictwo	Hutnictwo	Przemysł	Roboty publiczne	
			Surówki	Stali	Wytw. walcowni	W kraju	Eksport			Cynku	Ołowiu						
1926	26	23	27	66	46	30	8	95	9	10	2,2	10	157	52	442	24	190
1927	45	59	56	104	77	44	13	87	18	13	2,5	13	145	58	587	16	165
1928	58	46	57	120	87	59	13	92	17	13	3,0	11	147	67	649	17	126
1929	55	61	59	115	80	42	19	94	18	14	3,0	12	164	60	557	16	185
Lipiec 1929	66	55	65	113	86	60	22	107	24	14	2,7	13	154	66	634	38	105
Sierpień „	56	43	65	112	79	47	19	88	15	15	3,3	13	155	64	638	39	90
Czerw. 1930	36	23	37	91	70	23	24	.	16	.	3,5	10	147	56	528	51	207
Lipiec „	39	26	38	114	85	50	30	.	21	.	3,4	11	145	56	527	50	194
Sierpień[1]) „	.	82	38	105	76	35	35	.	21	.	.	11	.	.	.	.	177

Handel zagraniczny Polski.

PRZECIĘTNIE MIESIĘCZNIE WZGL. W MIESIĄCU	PRZYWÓZ		WYWÓZ		SALDO		PRZYWÓZ w milj. zł.		WYWÓZ w milj. zł.	
	w tys. tonn	w milj. zł.	w tys. tonn	w milj. zł.	w tys. tonn	w milj. zł.	Surowców i półfabr.	Wyrobów gotowych	Surowców i półfabr.	Wyrobów gotowych
1926	203	129,1	1.909	187.7	+ 1.706	+ 58,6	66,8	42,9	94,6	42,9
1927	409	241,0	1.696	209,6	+ 1.287	— 31,4	104,4	85,3	113,2	42,4
1928	430	280,1	1.702	209,0	+ 1.272	— 71,1	118,6	111,4	110,3	39,6
1929	424	259,4	1.753	234,4	+ 1.329	— 25,0	118,8	108,3	108,8	53,8
Lipiec 1929	473	266,4	2.140	276,4	+ 1.667	— 10,0	115,2	122,0	125,3	60,7
Sierpień „	418	226,5	2.200	280,7	+ 1.782	+ 54,2	96,6	105,4	123,9	63,7
Czerwiec 1930	239	177,4	1.338	169,3	+ 1.099	+ 8,1	83,6	76,5	74,1	35,7
Lipiec „	310	195,3	1,601	197,8	+ 1.291	— 2,5	83,5	92,8	86,5	40,9
Sierpień „	325	188,5	1.628	201,5	+ 1.303	+ 13,0	.	.	.	.

[1]) Dane tymczasowe.
[2]) Na koniec roku wzgl. miesiąca.

Wskaźniki cen hurtowych

KRAJ	Rodzaj wskaźnika	Podstawa obliczenia	1926	1927	1928	1930 Styczeń	1930 Lipiec
Polska	Arykuły rolne	1927 = 100	81,7	100,0	97,2	74,8	71,3
Polska	„ przemysłowe	1927 = 100	93,7	100,0	104,2	99,1	94,4
Polska	Ogólny	1927 = 100	88,7	100,0	101,0	88,2	83,9
Polska	Ogólny	styczeń 1914 = 100	105,1	118,5	119,7	104,8	99,4
Anglja	Board of Trade	1913 = 100	148,1	141,4	140,3	131,0	119,2
Francja		1913 = 100 [1]	702,6	617,2	620,6	564,0	537,6
Niemcy	Urzędowy	1913 = 100	134,4	137,6	140,0	132,3	125,1
Stany Zjednoczone	Bureau of Labour	1913 = 100	143,3	136,7	140,0	133,8	124,4 [2]
Polska	Koszty utrzym. w Warsz.	1927 = 100	90,3	100,0	103,2	102,5	100,7

[1] W walucie przedwojennej.
[2] Za czerwiec.

Ceny hurtowe ważniejszych artykułów

Artykuł	Miejsce notowania	Gatunek i waga	4.VIII.30	18.VIII.30	25.VIII.30	1.IX.30
Pszenica	Warszawa	w zł. za 100 kg. . . .	38—40 (33—35)	31—33	32.50	31—32
„	Poznań	w zł. za 100 kg. . . .	33—34 (nowa)	31.75—33.25	31.50—33.25	29.25—31
„	Berlin	w RM. za 1.000 kg. .	256	267—265.50	261—260	247 —251
„	Nowy York	Amb.dur.2 w cts.za 1 busz	$96^7/_8$	$95^1/_8$	$97^1/_8$	$93^1/_4$
Żyto	Warszawa	w zł. za 100 kg. . . .	$18\frac{1}{2}$—19	19.50—20	19.7 5—20.25	19—19.50
„	Poznań	w zł. za 100 kg. . . .	$18\frac{1}{2}$—19	21—21.50	20.75—21.25	19.80—20 30
„	Berlin	w RM. za 1.000 kg. .	174—$173^1/_2$	176.50-175.50	181.50	188
„	Chicago	w cts. za busz. . . .	$59^1/_4$	$60^1/_4$	$62^1/_8$	$56^3/_4$
Jęczmień	Warszawa	brow. w zł. za 100 kg.	25—27	26—28	26.50—28.50	26.50—28.50
„	Poznań	przem. w zł. za 100 kg. .	21—23.50	22.50—25	22.50—25	21—23.50
„	Berlin	brow. w RM. za 1000 kg.	174—197	183—198	183—198	183—198
Owies	Warszawa	w zł. za 100 kg. . . .	22—23	21.50—22.50	21.50—22.50	22—23
„	Poznań	w zł. za 100 kg. . . .	21 50—22.50	19—20	18—20	17—19
„	Berlin	w RM. za 1.000 kg. . .	182	181	$179\frac{1}{2}$—178	173
„	Chicago	w cts. za buszel. . .	$39^1/_8$	$38^1/_2$	$41^5/_8$	$39\frac{1}{2}$
Bydło rogate	Poznań	wół w zł. za 100 kg. .	124—130	134—142	—	130—138
„	„	krowa w zł. za 100 kg.	110—120	112—124	110—120	108—118
Nierogacizna	„	w zł. za 100 kg. . . .	190—192	184—190	184—190	184—190
„	Praga	polsk. za 100 kg. k. c. .	—	9.20—10.00	8.20—9.80	8.00—10.00
„	Wiedeń	męs. w szyl. a. za 100 kg.	—	1.65—2.35	1.65—2.35	1.50—2.20
Jaja	Warszawa	w zł. za 1440 szt. . .	—	—	—	180—185
„	Berlin	w fen. za 1 szt. pol. norm	$8^1/_4$—$8^3/_4$	8—$8^1/_2$	8—$8\frac{1}{2}$	$6^3/_4$—$7^1/_4$
„	Londyn	w sh. i d. za 120 szt., nieb.	6,3—9,6	6.9—9.6	6.9—9.3	6.9—10.0
Masło	Warszawa	w zł za 1 kg., I gat. . .	—	4.90	4.90	5.40
„	Berlin	w RM. za 1 f. I gat. . .	1.45	139	136	136
„	Londyn	w sh. za ctw. pols. . .	116—126	112—128	110—124	110—120
Węg. kamien.	Dane Min.	G/Śląski } sh za 1.000 kg.	11/3 [1]	—	—	11/3 [1]
„	Prz. i Han.	Dąbr. } fob. Gd.-Gdynia	10/6 [1]	—	—	10/6 [1]
„	Newcastle	Najl. gaz. Durham sh. za lt.	15/3	15/3	15/3	15/3
„	Cardiff	„ admir. sh. za lt. . .	19/9—20/0	20/0	20/0	20/0
Żel.-surówka	Londyn	Clev. III sh. za lt. . .	$67^1/_2$	$63\frac{1}{2}$	$63^1/_2$	$63^1/_2$
„	G. U. Stat.	Pol. Nr. 1 zł za 1.000 kg.	220 [1]	—	—	220 [1]
Miedź	Londyn	£ za lt (1.016 kg.). . .	$48^3/_8$—$48^7/_8$	$47^3/_8$—$47^7/_{16}$	$46^{13}/_{16}$ - $46^{15}/_{16}$	$47^1/_{16}$—$47^3/_4$
Cynk	„	„ „ „ . .	16—$16^5/_8$	$16^1/_{16}$	$15^3/_4$	$16^1/_{16}$
Ołów	„	„ „ „ . .	$18^1/_,$—$18^1/_4$	$18^5/_{16}$	$18^1/_4$	$18^1/_4$
Cyna	„	„ „ „ . .	$136^7/_8$—137	$134^3/_4$—135	$135\frac{1}{2}$—$135^5/_8$	$133^5/_8$—$133^3/_4$
Kauczuk	„	d per lb	$5^1/_{16}$	$5^{11}/_{16}$	$4^{11}/_{16}$	$4^{11}/_{16}$
Bawełna	Brema	cts. per. lb.	14,91	13,26	12,85	12,84
„	Liverpool	d „ „	7,44	6,52	6,41	6,43
Wełna	Bradford	„ „	27	27	27	27
Juta	Londyn	£ za lt. (1.016 kg.) . .	$18^7/_8$	$18^1/_2$	$18^1/_2$	$17\frac{1}{2}$
Konopie	„	„ „ „ . .	$23\frac{1}{2}$	$29^1/_2$	$22\frac{1}{2}$	$22^1/_2$
Ropa naft.	Nowy York	$ per barrel	2.05	2,05	2,30	2.30
Nafta	„ „	cts. per gall.	13,25	13.25	13,25	13,25
Ropa naf. pol.	Borysław	$ za cysternę „Borysław"	215 [1]	—	—	215 [1]

[1] Przeciętnie w miesiącach: lipiec i sierpień 1930.

Oddziały:

Biała (Bielsko), Białystok, Bydgoszcz, Drohobycz, Gdynia, Katowice, Kołomyja, Kraków, Lublin, Lwów, Łódź, Łuck, Poznań, Radom, Równe, Stanisławów, Tarnów, Wilno, Włocławek

Bank Gospodarstwa Krajowego

Warszawa

Bilans surowy z dnia 31 lipca 1930 r.

STAN CZYNNY

	Dział Handlowy.				
1.	Kasa i sumy do dyspozycji			Zł.	29,478,257.82
2.	Papiery procentowe, akcje i udziały			„	72,894,738.46
3.	„ „ własnej emisji			„	93.847,406.87
4.	Weksle zdyskontowane			„	200,682,689.60
5.	Pożyczki krótkoterminowe			„	152,723,020.43
6.	Banki			„	23,114,674.27
7.	Pożyczki gotówkowe długoterminowe			„	34,256,041.65
8.	„ „ komunalne			„	37,330,211.85
9.	„ budowlane z fund. wł.			„	19,044,944.17
10.	„ zwaloryz. b. Instyt. sfuzj.			„	6,076,112.17
11.	Inne aktywa			„	43,303,426.92
				Zł.	712.751,524.21
	Dział emisyjny.				
12.	Pożyczki emisyjne	Zł.	706,223,018.23		
13.	Inne aktywa dz. emisyjnego	„	33,994,422.30		
14.	Saldo w dziale handlowym	„	15,623,543.98	Zł.	755,840,984.51
	Dział operacyj ze Skarbem Państwa.				
15.	Pożyczki budowlane	Zł.	260,858,563.72		
16.	Kredyty sanacyjne dla banków	„	37,095,345.13		
17.	Kredyty dla Kooprolnej i in.	„	47,996,534.04		
18.	Różne kredyty	„	149,761,672.98		
19.	Saldo w dziale handlowym	„	50.339,406.55	Zł.	546,051,522.42
				Zł.	2,014,644,031.14
20.	Inkaso			„	13,524,991.21
21.	Gwarancje i akceptacje			„	29,891,574.27
				Zł.	2.058,060,596.62

STAN BIERNY

	Dział Handlowy.				
1.	Kapitał zakładowy			Zł.	150,000,000.—
2.	Rezerwy			„	43,961,398.33
3.	Wkłady a vista			„	134,275,424.06
4.	„ terminowe			„	122,188,169.02
5.	Redyskonto weksli			„	51,081,449.68
6.	Banki			„	89,862,250.18
7.	Inne pasywa			„	55,419,882.41
8.	Saldo działu emisyjnego			„	15,623,543.98
9.	„ „ operacyj ze Skarbem Państwa			„	50,339,406.55
					712,751,524.21
	Dział emisyjny.				
10.	Specj. rezerwa dla pap. wart. wł. em.	Zł.	13,914,195.—		
11.	Emisje	„	706,223,018.23		
12.	Inne pasywa działu emisyjn.	„	35,703,771.28	Zł.	755,840,984.51
	Dział operacyj ze Skarbem Państwa.				
13.	Lokaty Skarbu Państwa:				
	a) fundusze budowlane	Zł.	279,193,219.55		
	b) „ sanac. dla banków	„	56,266,254.30		
	c) „ ex re Kooprolnej	„	36,327,102.33		
	d) różne lokaty	„	174,264,946,24	Zł.	546,051,522.42
				Zł.	2,014,644,031.14
14.	Różni za inkaso			„	13,524,991.21
15.	Zobow. z tyt. gwarancyj i akceptacyj			„	29,891,574.27
				Zł.	2,058,060,596.62

Drukarnia Współczesna. Warszawa, Szpitalna 10.